

YOSHLARGA YARATILGAN IMKONIYATLARNING KONSTITUTSIYAVIY KAFOLATLARI

Xamdamova Bahora Xusniddin qizi

Toshkent davlat yuridik universitet huzuridagi Samarqand viloyat akademik litseyi

Annotatsiya: *Mazkur ilmiy maqolada O‘zbekiston Respublikasida yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish va ularning rivojlanishi uchun zarur sharoitlarni yaratishga qaratilgan bo‘lib hozirda yoshlarning har taraflama kamol topishiga keng imkoniyatlar yaratib berilgan Ushbu maqolada konstitutsiyaviy kafolatlarning mazmuni 2023-yil 30-aprning siyosiy kuni yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi asosida tahlil etiladi Bundan tashqari bir qancha yoshlarga oid qonunlar jumladan "Yoshlarga oid davlat siyosati" to‘g‘risidagi qonun ham yoshlarning siyosiy-huquqiy bilim ko‘nikmalarini oshirish hamda ularga qulay sharoitlarni yaratib berish borasidagi munosabatlar tahlil etiladi Ayniqsa "Yangi O‘zbekiston -2030" loyihasining qabul qilinishi yoshlarning orasida barqaror rivojlanish, teng imkoniyatlar yaratish uchun xizmat qiluvchi dasturlardan biridir.*

Kalit so‘zlar: *Konstitutsiya, yoshlar siyosati, modernizatsiya, konsepsiya, huquqiy ong*

KIRISH

Hozirgi zamonaviy rivojlanib borayotgan dunyoda yoshlar masalasi har bir rivojlanib kelayotgan davlat taraqqiyotida muhim ro‘l o‘ynab kelmoqda Chunki ular – jamiyatning eng faol va intiluvchan qatlami bo‘lib, mamlakatning kelajagi aynan ular qo‘lida hisoblanadi Shu boisdan, O‘zbekiston Respublikasida yoshlarni qo‘llab-quvvatlash, ularning huquq va erkinliklarini kafolatlash masalasi davlat siyosatining asosiy va ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu vaziyatda Konstitutsiya eng muhim huquqiy asos bo‘lib xizmat qilib kelmoqda. O‘zbekiston Respublikasining 2023-yil 30-aprel kuni referendum orqali qabul qilingan yangi tahrirdagi konstitutsiyasida yoshlarga oid bir qancha yangi normalar belgilab qo‘yilgan Jumladan, yoshlarning ta‘lim olish huquqi, oilada yashash va tarbiyalanish huquqi, madaniyat yutuqlaridan erkin foydalana olush huquqi, kasb tanlash erkinligi, mehnat qilish imkoniyati, ijtimoiy himoya va har sohada davlat tomonidan himoya qilinishi kabi masalalar aniq konstitutsiyaviy kafolatlar bilan belgilab qo‘yilgan. Bu esa o‘z navbatida, yoshlarga davlat tomonidan yaratib berilayotgan imkoniyatlarning barqaror huquqiy asosini shakllantiradi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev aytganidek, “Yoshlar – mamlakat kelajagini belgilaydigan kuchdir. Agar ular bilimli, kasb-hunarli va tashabbuskor bo‘lsalar, davlatimiz ham shuncha qudratli bo‘ladi”. Bu shuni anglatadiki, davlatimiz rahbari ham yoshlarning rivojlanishini va ular kelajagimiz poydevori ekanligiga ishonadi. Shu nuqtai nazardan, yoshlarga oid davlat siyosatini yanada rivojlantirish, ularning har jihatdan rivojlanishi hamda ijtimoiy hayotda faol ishtirokini ta‘minlash - bo‘yicha bir qancha islohatlar amalga oshirilib kelinmoqda. Yangi tahrirdagi qabul qilingan Konstitutsiya yoshlar imkoniyatlarini

kengaytirish orqali ularning jamiyatda munosib o‘rin egallashlari uchun xizmat qiladi. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 79-moddasi - yosh avlodning shaxsiy ,siyosiy,iqtisodiy,ijtimoiy,ekologik,madaniy ekologik huquqlarini himoya qilishini ta'minlaydi. Ularning jamiyat va davlat hayotida faol ishtirok etishini rag‘batlantirishi belgilab qo‘yilgan. Ushbu norma yoshlarning har tomonlama kanol topib rivojlanishi uchun huquqiy kafolat hisoblanib, davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Shu bilan birga, mazkur modda yoshlarga umumiy o‘rta ta’limni bepul olish, sog‘liqni saqlash, mehnat qilish, uy-joyga ega bo‘lish, dam olish kabi asosiy huquqlarni amalga oshirish uchun qulay sharoit yaratish zarurligini belgilaydi. Undan tashqari oliy ta’lim sohasida ham bir qancha imkoniyatlarini ham yaratib bermoqda. Yoshlarga kredit, stipendiya va grantlar kabi bir qator imkoniyatlarning yaratilishi ham ushbu asosga ko‘ra kafolatlangan. Shuningdek turli yig‘ilishlarda, fikr erkinligi, yig‘ilish va birlashmalar, anjumanlarda ishtirok etish, siyosiy partiyalar va nodavlat tashkilotlar faoliyatida qatnashish imkoniyatlari yoshlarning ijtimoiy-siyosiy hayotdagi rolini yanada kuchaytirmoqda.nazariy va amaliy asosini tashkil etmoqda.

Xususan, Prezidentning 2024-yil 24-maydagi PF-80-sonli Farmoniga asosan, yoshlarning huquqiy bilim madaniyatini erta yoshdan shakllantirish bo‘yicha turlicha yo‘nalishlarni joriy etilib , ularning huquqshunoslik sohasiga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ularni zamonaviy huquqiy bilim va ko‘nikmalar bilan ta‘minlashga xizmat qiladigan Toshkent davlat yuridik universiteti huzuridagi Samarqand hamda Namangan viloyat akademik litseylarini tashkil etilishi ham yuqoridagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonining amalga oshirilishiga yaqqol misol bo‘ladi. Tashkil etilgan litseylarda yoshlarning rivojlanishi va hayotda o‘z o‘rnini topishi uchun ko‘plab shart-sharoitlar yaratib berilmoqda.bilim madaniyatini erta yoshdan shakllantirish, ularning huquqshunoslik ilmlarini yuksaltirish ham shular jumlasidandir. Akademik litseyning asosiy vazifasi – huquq fanlariga ixtisoslashgan ta'lim muassasasilarida yoshlarni malakali yurist sifatida tayyorlashga yo‘naltirilgan uzliksiz ta’lim tizimini shakllantirishdir. Bu orqali yoshlar nafaqat huquqiy bilimlarni chuqur o‘zlashtiradi, balki, huquqni qo‘llash amaliyoti, huquqiy tafakkur va huquqiy ongini ham rivojlantirib boradi, litseyning iqtidorli va yutuqlarga ega bo‘lgan bitiruvchilarini “Yurisprudensiya” yo‘nalishidagi oliy ta’lim muassasalariga suhbat asosida test sinovlarisiz imtiyoz asosida qabul qilish belgilangan. Aynan shu kabi imkoniyatlar yoshlar uchun huquq sohasida ko‘plab imtiyozlar va qulayliklar yaratib bermoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, hozirgi rivojlanayotgan davrda yoshlar masalasi har bir davlatning taraqqiyoti va barqaror rivojlanishida hal qiluvchi omil sifatida e’tirof etilmoqda. O‘zbekiston Respublikasida yoshlar huquqlarini ta‘minlash va ularni himoya qilish , ularni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash davlatning eng oliy maqsadidir. Bu borada davlatimiz rahbari ham qator islohotlar amalga oshirib bormoqda Jumladan, "Yangi O‘zbekiston -2030 "loyihasi ham bunga yaqqol misol bo‘la oladi. Ushbu strategik dasturda hozirgi yosh avlodning to‘laqonli rivojlanishi uchun bosqichma bosqich asosiy rejalar belgilab qo‘yilgan. Shu jumladan, hozirgi konstitutsiyamizda ham yoshlarning konstitutsiyaviy

huquqlari kafolatlab qo'yilgan. Bularning barchasi yosh avlodning kelajakda o'z o'rnini topib vatanimiz ya'ni O'zbekiston ravnaqi yo'lida fidoiy xizmat qilishi uchundir. Prezidentimiz tomonidan chiqarilgan farmon asosida tashkil etilgan yuridik litseylar ham bevosita yoshlarning kelajagi va biror bir kasbni puxta egallashi uchun ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida qaror. PQ-5847-son, 8 oktyabr 2019 yil. Toshkent, 2019.
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Adliya
3. vazirligi, 2023.
4. O'zbekiston Respublikasi Qonuni. “Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida”gi Qonun.
5. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2016 yil 15 sentabr, № 03/16/408/0478.
6. “Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni.
7. PF-5106, 5-iyul 2016-yil.
8. “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” to'g'risidagi farmon — PF-5847-son, 2019 yil 8 oktyabrda qabul qilingan